T017 BD VIII 212-Q16-P15 Phẫn Nộ-Kinh Xuất Diệu

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH XUAÁT DIEÄU QUYEÅN 16

Phaåm 15: PHAÃN NOÄ

Khoâng ñaùng giaän, noåi giaän Khoâng laøm laønh, laøm aùc Hoï chòu ñau khoå aáy Ñôøi naøy vaø ñôøi sau. Thuôû aáy, Ñöùc Phaät ngöï trong vöôøn Cuø-sö, nöôùc Caâu-xaø-di. Luùc baáy giôø, trong laøng aáy coù raát nhieàu Tyø-kheo öa thích tranh chaáp, ñoâi beân trôïn maét nhìn nhau, huûy nhuïc laãn nhau. Ñöùc Theá Toân bieát ñöôïc baûo caùc Tyø-kheo: –Haõy thoâi! Caùc Tyø-kheo chôù neân tranh chaáp. Vì sao? Caùc thaày neân bieát, oaùn gheùt khoâng chaám döùt ñöôïc oaùn gheùt, chæ coù nhaãn nhuïc môùi chaám döùt oaùn gheùt. Ñoù laø Chaùnh phaùp Nhö Lai. Vì sao? Vaøo thôøi quaù khöù laâu xa, voâ soá kieáp veà tröôùc, vua nöôùc Ca-thi teân laø Phaïm-ma-ñaït vaø vua nöôùc Caâu-taùt-la teân Tröôøng Thoï. Luùc aáy, vua Phaïm-ma-ñaït taäp hoïp boán thöù binh nhö voi, ngöïa, boä binh, chieán xa taán coâng vaøo laõnh thoå vua Tröôøng Thoï. Vua Tröôøng Thoï nghe ngoaøi bieân giôùi ñang coù quaân maõ ñeán, cuõng voäi taäp hôïp boán thöù binh: voi, ngöïa, boä binh, chieán xa, roài ñöa quaân ra chieán ñaáu vaø baét soáng ñöôïc vua Phaïm-ma-ñaït, ñaùnh tan quaân giaëc. Vua Tröôøng Thoï noùi vôùi Phaïm-ma-ñaït: –Ta tha maïng soáng, ngöôi haõy veà nöôùc, töø nay veà sau chôù coù laøm phaûn. Bò ñuoåi veà nöôùc khoâng bao laâu, Phaïm-ma-ñaït laïi taäp hoïp boán thöù binh: voi, ngöïa, boä binh, chieán xa, tieán ñaùnh nöôùc Caâu-taùt-la. Vua Tröôøng Thoï suy nghó: “Laàn tröôùc chieán ñaáu, ta ñaõ ñaùnh tan quaân giaëc, baét soáng vaø tha maïng cho y, theá maø y khoâng söûa ñoåi loãi laàm, nay laïi ñeán xaâm chieám nöôùc ta.” Sau ñoù, vua Tröôøng Thoï chæ ñem theo vaøi kî binh nheï ñi chieán ñaáu vôùi quaân Phaïm-ma-ñaït, neân bò quaân Phaïm-ma-ñaït ñaùnh tan. Vua Tröôøng Thoï nhanh chaân chaïy thoaùt, daãn theo ñöôïc ñeä nhaát phu nhaân vaø moät vò quan haàu. Vua vaøo aån mình trong nuùi saâu, nôi khoâng ai lui tôùi, soáng aån daät vì sôï coù ngöôøi bieát. Baáy giôø vua Tröôøng Thoï laïi nghó: “Ta ôû choán nuùi saâu khoâng theå naøo soáng noåi. Vaäy phaûi hoïc thô keä, taäp ca vònh roài vaøo nhaân gian ñi xin ñeå nuoâi soáng.” Nghó vaäy, vua lieàn taäp ca vònh thô keä, töï hoïc ñaùnh ñaøn caàm, ñaøn saét, laøm cho lôøi ca löu loaùt aên nhòp vôùi tieáng ñaøn. Roài phieâu baït nôi naøy choán noï, vua soáng vôùi ngheà aáy. Luùc baáy giôø, vò quan baäc nhaát cuûa vua Phaïm-ma-ñaït xuaát thaân töø doøng Phaïm chí, nghe trong nöôùc naøy coù hai vôï choàng ngöôøi aên maøy bò ñoùi laïnh ñang lang thang trong nhaân gian duøng tieáng ñaøn caàm, ñaøn saét ñi xin aên ñeå kieám soáng, oâng lieàn sai ngöôøi keâu laïi ñeå nghe aâm nhaïc. Gaõ aên maøy vaøo nhaø, hoûi thaêm qua laïi roài lieàn troåi aâm nhaïc. Vò quan nghe xong, vui möøng hôùn hôû khoâng kieàm cheá ñöôïc. OÂng lieàn baûo gaõ aên maøy: –Hai vôï choàng oâng ngheøo khoå, raùch röôùi, thöôøng thieáu quaàn aùo, thöùc aên, haõy ôû laïi ñaây daïy cho ñaùm nhoû hoïc taäp. Ta seõ caáp döôõng, khoâng ñeå vôï choàng oâng thieáu thoán. Luùc aáy, vò phu nhaân ñeä nhaát cuûa ngöôøi aên maøy saép ñeán ngaøy sinh. Baø ta sinh yù

nghó vaø noùi vôùi choàng:

–Thieáp vöøa coù yù nghó, öôùc chi ta coù thöù binh chuùng vaây quanh thieáp vaøi voøng, vôùi maøn che tröôùng phuû, thieáp nguû yeân trong aáy. Thieáp muoán ñöôïc uoáng nöôùc röûa dao beùn. Ngaøi coù nhöõng thöù aáy khoâng? Vua baûo vôï raèng: –Nhöõng gì cuûa hai ta ñaõ bò Phaïm-ma-ñaït phaù tan heát roài. Ñaát nöôùc maát roài thì laøm sao coù ñöôïc boán thöù binh chuùng, vôùi tröôùng maøn ñeïp, nöôùc röûa dao beùn? Ngöôøi vôï noùi vôùi choàng: –Neáu ngaøi khoâng lo nhöõng moùn aáy thì thieáp cheát, chöù soáng laøm gì? Luùc baáy giôø vò quan lieàn keâu gaõ aên maøy böôùc ra troåi nhaïc. Tieáng ñaøn caàm hoøa laãn lôøi ca, cuõng coù luùc tieáng ñaøn caàm loãi nhòp lôøi ca, hoaëc lôøi ca khoâng aên khôùp vôùi tieáng ñaøn. Vò quan lieàn hoûi: –Ta thaáy oâng troåi nhaïc maø khoâng ñöôïc vui, vaäy oâng bò beänh hay loøng coù vieäc gì lo nghó chaêng? Ngöôøi aên maøy ñaùp: –Toâi khoâng beänh hoaïn gì, chæ trong loøng coù vieäc lo nghó thoâi. –Vaäy, oâng lo nghó chuyeän gì, coù theå cho bieát ñöôïc khoâng? Ñaùp: –Vôï toâi ñang mang thai, saép tôùi ngaøy sinh, neân naøng nghó raèng naøng muoán coù ñöôïc boán thöù binh chuùng vaây quanh vaøi voøng, vôùi maøn tröôùng ñeïp, nguû yeân, muoán ñöôïc uoáng nöôùc röûa dao beùn. Neáu ñöôïc nhöõng thöù ñoù thì naøng soáng, coøn khoâng thì naøng cheát. Xeùt trong hoaøn caûnh nhö vaày thì toâi coøn soáng laøm chi? Vò quan baûo raèng: –OÂng haõy yeân loøng, chôù coù lo nghó. Ta seõ taïm baøy boán thöù binh chuùng. Y nhö lôøi, vò quan lieàn cho boán thöù binh chuùng vaây quanh maáy voøng vôùi maøn tröôùng ñeïp, uoáng nöôùc röûa dao. Ngay luùc aáy, baø sinh moät beù trai dung maïo khoâi ngoâi khaùc thöôøng, coù töôùng giaøu sang. Vò quan thaáy vaäy lieàn quyø goái tröôùc maët phu nhaân, ba laàn khen: –OÀ ñeïp quaù! Roài oâng tuyeân boá: –Nöôùc Caâu-taùt-la laïi sinh moät Thaùnh chuùa noái ngoâi vua, töø nay ñaát nöôùc ñöôïc höng thònh. Noùi roài, oâng baûo binh lính laø khoâng ai ñöôïc rao truyeàn vieäc aáy, neáu ai tieát loä ra thì seõ bò cheùm ñaàu. Luùc baáy giôø, Phaïm-ma-ñaït troäm nghe vua Tröôøng Thoï khaûy ñaøn caàm ñaøn saét ñi aên xin trong daân gian, lieàn sai ngöôøi ñi baét, ñem veà nhoát vaøo nguïc. Thaùi töû Tröôøng Sinh daàn daàn khoân lôùn, roài ñeán caùc nhaø caùc quan, tröôûng giaû giaøu coù, töï caàu nguyeän maø noùi: –Xin caùc hieàn só haõy môû hoäi boá thí chia nhau laøm ñieàu laønh. Neáu coù chuùt phöôùc naøo thì xin hoài höôùng cho vua Tröôøng Thoï ñeå oâng sôùm thoaùt khoûi goác khoå ñau naøy! Vua Phaïm-ma-ñaït laïi troäm nghe, bieát thaùi töû Tröôøng Sinh laø con vua Tröôøng Thoï, ñang xin aân cho cha trong daân gian baèng caùch khuyeân ngöôøi laøm vieäc laønh, mong cho cha sôùm thoaùt khoûi naïn khoå. Vua Phaïm-ma-ñaït voâ cuøng giaän döõ, lieàn ñem Tröôøng Thoï ra giöõa chôï. Tröôøng Sinh theo sau, caàm göôm beùn lôùn tieáng thöa vôùi cha: –Con ñuû söùc cöùu cha thoaùt khoûi aùch naïn trong thôøi gian naøy. Vua Tröôøng Thoï baûo:

–Haõy thoâi ñi con ôi! Ngöôøi laäp haïnh khoâng thaáy xaáu cuõng khoâng thaáy toát. Nghe noùi theá, nhöõng ngöôøi ñöùng chung quanh cho raèng: –Vì bieát mình saép keà caùi cheát neân vua Tröôøng Thoï thoát ra lôøi thaät khuøng ñoù. Vua Tröôøng Thoï traû lôøi nhöõng ngöôøi ñöùng chung quanh: –Trong nhöõng ngöôøi hieåu bieát,

chæ coù ñöùa treû naøy môùi hieåu lôøi toâi vöøa noùi. Lieàn ñoù, vua Tröôøng Thoï bò cheùm laøm baûy khuùc giöõa chôï. Thaùi töû Tröôøng Sinh thaáy trong thaân mình, maùu phun ra xoái xaû khaép caû ngöôøi. Loøng thaùi töû caêm giaän nhöng khoâng daùm boäc loä ra beân ngoaøi. Thaùi töû laïi ñeán nhaø caùc quan caàu xin thöông xoùt ban aân. Thaùi töû thöa: –Cha toâi khoâng coù loãi gì maø bò vua cuûa quyù vò gieát cheát moät caùch oan uoång. Thi theå cha toâi phôi baøy, vaát boû giöõa chôï, khoâng ai thu löôïm hình haøi taån lieäm choân caát. Xin caùc hieàn só cuøng toâi thaâu löôïm vaø xaây baûy ngoâi thaùp, cuùng döôøng baèng höông hoa nhö pheùp taéc thoâng thöôøng cuûa theá gian. Lieàn theo lôøi noùi aáy, thi haøi vua Tröôøng thoï ñöôïc thu löôïm, xaây baûy ngoâi thaùp cuùng döôøng. Thaùi töû Tröôøng Sinh thaàm nghó: "Vua Phaïm-ma-ñaït baïo ngöôïc voâ ñaïo. Y ñaõ xaâm chieám ñaát nöôùc vaø daân chuùng cuûa ta, laïi coøn ñem vua cha ta ra cheùm giöõa chôï. Ta phaûi troán ra khoûi nöôùc naøy, neáu khoâng, chuùng baét ñöôïc ta thì khoâng thoaùt khoûi cheát cheùm". Thaùi töû lieàn ñöa meï troán ra khoûi nöôùc, ñeán ñòa phöông khaùc. ÔÛ ñaây, thaùi töû Tröôøng Sinh laïi hoïc ñaøn caàm, ñaøn saét vôùi gioïng ca dìu daët. Qua nôi naøy choán noï xin aên ñeå soáng. Thaùi töû daàn daàn trôû veà nöôùc mình. Vua Phaïm-ma-ñaït nghe noùi coù moät gaõ aên maøy ñi aên xin coù daãn meï theo. Y khaûy ñaøn caàm, ñaøn saét xin aên töøng nhaø. Lôøi ca tieáng ñaøn vang voïng dìu daët ai nghe cuõng say meâ. Vua lieàn sai ngöôøi goïi gaõ vaøo cung saâu, ñeâm ngaøy vua nghe aâm nhaïc khoâng bieát thoûa maõn. Nhìn hình dung, töôùng maïo, vua coi nhö con mình ñeû ra. Luùc baáy giôø vua Phaïm-ma-ñaït saép ñi saên baén. Thaùi töû Tröôøng Sinh ñaùnh xe cho vua ñi, thaùi töû cho xe ñi vaøo nhöõng con ñöôøng ñaày nguy hieåm, khoâng ngöôøi qua laïi, khoâng ñi ñöôøng lôùn, khoâng coù binh lính theo haàu. Thaùi töû suy nghó: "Xöa y ñaùnh phaù nöôùc ta, cöôùp ñoaït daân ta, gieát oan uoång cha ta, hoâm nay neáu khoâng baùo thuø thì coøn ngaøy naøo môùi ra tay?" Roài cho xe ñi saên vaøo saâu trong nuùi. Luùc aáy Phaïm-ma-ñaït meät moûi, muoán ñöôïc nghæ ngôi, lieàn baûo ngöôøi ñaùnh xe: –Haõy ngöøng xe choã naøy. Ta raát meät, muoán nghæ laïi moät chuùt. Theo lôøi vua, xe ñöôïc ngöøng laïi. Vua baûo ngöôøi ñaùnh xe: –Haõy ngoài xuoáng. Ta muoán goái ñaàu treân baép veá nhaø ngöôi. Vua lieàn goái ñaàu treân veá thaùi töû vaø nguû thieáp ñi. Thaùi töû Tröôøng Sinh töi suy nghó, mieäng noùi nhö vaày: –Vua Phaïm-ma-ñaït naøy laø keû baïo ngöôïc voâ ñaïo, y ñaõ xaâm chieám, cöôùp ñoaït daân ta, gieát cha ta oan uoång, ta muoán baùo oaùn, chính laø giôø phuùt naøy. Neáu khoâng gieát thì coøn ngaøy naøo môùi ra tay? Thaùi töû Tröôøng Sinh tuoát göôm beùn keà vaøo coå vua, roài laïi ngöøng tay vì nhôù laïi lôøi di chuùc cuûa vua cha: "Xöa, luùc saép cheát, cha ta coù daïy ta: 'Con neân bieát! Ngöôøi laäp haïnh chæ quyù ñieàu tín nghóa. Neáu laøm traùi lôøi cha daën, thì con khoâng phaûi laø ngöôøi con hieáu.' Cha ta coøn daïy: 'Con chôù thaáy loãi ngöôøi, cuõng chôù thaáy caùi hay cuûa ngöôøi'. Neáu ta gieát teân vua naøy laø traùi lôøi daën cuûa cha ta!" Thaùi töû lieàn tra göôm vaøo voû, ñeø neùn côn giaän. Luùc aáy vua Phaïm-ma-ñaït ñang trong qua côn chieâm bao thình lình thöùc giaác, thaân theå öôùt ñaãm moà hoâi, khaép mình noåi oác. Thaùi töû Tröôøng Sinh hoûi vua: –Vöøa roài vua ñang nguû, sao boãng

nhieân thöùc giaác sôï haõi nhö theá?

Vua baûo ngöôøi ñaùnh xe: –Ngöôi muoán bieát phaûi chaêng? Khi naõy, ta vöøa nguû thieáp, chieâm bao thaáy con vua Tröôøng Thoï laø Tröôøng Sinh tay phaûi caàm göôm, tay traùi naém laáy ñaàu toùc ta, roài ñöa dao keà vaøo coå ta, maø noùi raèng: "Ta muoán baùo thuø, ngöôi coù bieát khoâng?" Roài trong chieâm bao vò aáy laïi aên naên traùch moùc, xöa, luùc vua cha ta saép laâm chung coù tha thieát daïy raèng: "Chæ coù loøng nhaãn nhuïc môùi chieán thaéng oaùn thuø." Vì vaäy maø ta thöùc giaác trong söï sôï haõi. Ngöôøi ñaùnh xe thöa vua: –Xin vua cöù nguû tieáp, chôù lo sôï hoaûng hoát. Vua coù bieát khoâng? Thaùi töû Tröôøng Sinh, con vua Tröôøng Thoï, chính laø toâi ñaây. Xöa kia, vua cha toâi cai trò daân baèng luaät phaùp, khoâng laøm ai bò oan uoång. Coøn beä haï thì baïo ngöôïc, ñaõ xaâm chieám nöôùc toâi, cöôùp ñoaït daân toâi, gieát cha toâi cheát oan uoång. Nghó ñeán vieäc baùo thuø thì ôû choán nuùi saâu naøy chính laø nôi thuaän tieän, hoâm nay khoâng traû thuø thì ngaøy naøo môùi laøm ñöôïc? Ñuùng laø khi naõy toâi coù ruùt göôm keà vaøo coå beä haï, nhöng toâi döøng tay vì nhôù laïi lôøi cha toâi daïy baûo: "Con neân bieát ngöôøi laäp haïnh chæ quyù ñieàu tín nghóa, caån thaän chôù nghó ñeán ñieàu aùc." Moät khi ñieàu aùc ñaõ nhieãm saâu vaøo ngöôøi thì khoâng bao giôø boû ñöôïc. Neáu laøm traùi lôøi di chuùc cuûa cha thì con khoâng phaûi laø ñöùa con hieáu. Vì vaâng giöõ lôøi daïy cuûa cha toâi neân toâi ñaõ tra göôm vaøo voû!" Hoâm nay, toäi loãi tröôùc kia toâi khoâng ghi nhôù. Toâi muoán sôùm ñöa vua veà nöôùc. Khi ñeán nôi roài, yù vua muoán gieát toâi cuõng ñöôïc. Roài hai ngöôøi cuøng ngoài xe trôû veà cung ñieän. Vua Phaïm-ma-ñaït nhoùm hoïp heát caùc quan maø baûo: –Caùc khanh tính sao, neáu caùc khanh gaëp thaùi töû con vua Tröôøng Thoï? Trong soá caùc quan, coù ngöôøi noùi: –Neáu gaëp y, thì tröôùc chaët tay chaân roài ñem gieát ñi. Laïi coù ngöôøi noùi: –Loät soáng da noù roài ñem gieát. Laïi coù ngöôøi noùi laáy löûa ñoát roài duøng teân baén. Hoï tranh nhau noùi, khoâng theå keå heát. Luùc baáy giôø, vua Phaïm-ma-ñaït baûo caùc quan: –Thaùi töû con vua Tröôøng Thoï chính laø ngöôøi naøy. Caùc khanh chôù khôûi leân aùc yù, sinh taâm gieát haïi vò thaùi töû naøy. Vì sao? Vì nhôø ngöôøi naøy maø ta coøn soáng ñaây. Sau ñoù vua Phaïm-ma-ñaït lieàn cho taém goäi thaùi töû Tröôøng Sinh roài maëc y phuïc vöông giaû, ñaàu ñoäi muõ trôøi vaø gaû moät coâ gaùi cho laøm vôï, ñöa trôû veà laøm vua nöôùc Caâu- taùt-la. Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: –Ngaøy xöa caùc vua luoân kieåm soaùt yù nghó ñeå töï giöõ mình. Tu taäp haïnh nhaãn nhuïc nhö ñaát, coi keû thuø nhö con ñoû, khoâng gaây oaùn thuø, huoáng laø caùc vò ñeàu laø con nhaø doøng doõi, bôûi loøng tin vöõng chaéc maø xuaát gia hoïc ñaïo, caïo boû raâu toùc, maëc ba y phaùp. Nhöng laïi khoâng theå thöïc haønh nhaãn nhuïc, cho mình laø phaûi, cho ngöôøi laø quaáy. Chuyeän beù xeù ra to, huûy nhuïc laãn nhau. Vì theá, khoâng neân tranh chaáp trong ñaïi chuùng. Coù vò Tyø-kheo böôùc ra baïch Phaät: –Baïch Ñöùc Theá Toân, xin Ngaøi phoùng oai thaàn ñeán trong chuùng Tyø-kheo naøy môùi bieát vò naøo ngay thaúng, vò naøo taø vaïy. Ngöôøi kia töï yù maéng nhieác, khoâng nghó ñeán caám phaùp. Chuùng con coù ñieàu gì khoâng baèng thì seõ im laëng chòu ñöïng. Ñöùc Theá Toân quaùn xeùt thaáy caùc Tyø-kheo kia khoâng nghe theo lôøi Ngaøi daïy baûo,

neân Ngaøi lieàn bay leân hö khoâng maø veà tinh xaù. ÔÛ ñaây, Ngaøi nhoùm hoïp Thaùnh chuùng maø noùi baøi keä: Khoâng ñaùng giaän, noåi giaän Khoâng laøm laønh, laøm aùc, Hoï chòu ñau khoå aáy, Ñôøi naøy vaø ñôøi sau. Khoâng coù toäi loãi maø coá tình gaây ra toäi loãi thì ñôøi naøy vaø ñôøi sau phaûi chòu ñau khoå.

M Tröôùc töï gaây toäi Sau haïi ñeán ngöôøi Kia ñaây haïi nhau Nhö chim sa löôùi. Tröôùc töï gaây toäi: Hoaëc coù chuùng sinh taâm thöùc ñieân ñaûo laàm laãn, thöôøng khôûi yù nghó aùc, khoâng ngaên caám noåi, cho neân noùi: Tröôùc töï gaây toäi. Sau haïi ñeán ngöôøi: Ngöôøi ta sinh khôûi yù nghó aùc, keát hieàm thuø laâu ngaøy, thöôøng tìm moïi caùch suy nghó, tính toaùn, sau ñoù môùi theå hieän ñieàu aùc ra beân ngoaøi. Ñaõ sinh khôûi nieäm aùc thì khoâng coøn nghó gì veà ñaïo ñöùc, cho neân noùi: Sau ñoù môùi gaây haïi ñeán keû khaùc. Thaày Tyø-kheo kia sinh khôûi yù nghó aùc, laïi duøng baøi keä naøy ñeå traû lôøi: Keát nhieàu oaùn thuø Tai hoïa lan traøn Thaät khoâng coù loãi Ñaâu coøn oaùn thuø. Cho neân noùi: Kia ñaây haïi nhau. Nhö chim sa löôùi: Xöa, coù con chim öng ñaàu ñaøn rình baét baày chim seû, nhöng chæ ñöôïc moãi moät con, teân laø Giaø-taàn-xaø-loä, roài noù voã caùnh bay cao leân taän ñænh nuùi cao. Luùc baáy giôø Giaø-taàn-xaø-loä môùi noùi vôùi chim öng raèng: –Ñaây laø loãi cuûa toâi, bieát noùi cuøng ai? Neáu toâi thöôøng giöõ ngheà goác maø yeân ôû choã cuõ thì toâi ñaâu coù bò ngaøi baét. Chim öng ñaàu ñaøn hoûi: –Ngheà goác vaø choã ôû cuõ cuûa ngöôi laø ôû ñaâu? Chim seû baûo chim öng raèng: –Choã ôû cuõ cuûa toâi laø moät goø ñaát naèm saâu trong keït suoái ñaù saâu, beân treân laø nuùi cao, heát loái. Neáu toâi cöù ôû ñoù thì khoâng bao giôø bò oâng baét. Chim öng ñaàu ñaøn baûo chim seû raèng: –Baây giôø ta thaû cho ngöôi veà choã cuõ, roài ngöôi xem naêng löïc cuûa ta coù theå baét ñöôïc ngöôi khoâng. Luùc aáy, chim seû lieàn bay veà khe ñaù, töø xa noùi vôùi cho chim öng ñaàu ñaøn: –Neáu ñöôïc, xin oâng haõy xuoáng ñaây ta ñaùnh nhau chôi. Nghe vaäy, chim öng ñaàu ñaøn noåi giaän phöøng phöøng, duøng heát söùc ñaäp caùnh thaät maïnh roài töø treân khoâng saø xuoáng ñònh quaép laáy con chim seû. Chim seû chui vaøo khe ñaù, chim öng ñaàu ñaøn va caùnh quaù maïnh vaøo khe ñaù, gaõy caùnh vaø cheát ngay, cho neân noùi: Nhö chim sa löôùi.

M

Haïi ngöôøi, bò haïi Gaây oaùn, bò oaùn Maéng ngöôøi, ngöôøi maéng Ñaùnh ngöôøi, ngöôøi ñaùnh. Haïi ngöôøi, bò haïi: Chuùng sinh ôû ñôøi coù chí höôùng khaùc nhau. Thaân laøm aùc thì töï nhieân khoâng ai giuùp ñôõ, giô tay ñaùnh ngöôøi laø töï haïi mình, cho neân noùi: Haïi ngöôøi, bò haïi. Gaây oaùn, bò oaùn: Laïi coù caùc chuùng sinh hung döõ, luùc naøo cuõng nghó aùc, thöôøng rình chôø ñieàu xaáu dôû cuûa ngöôøi, taâm thöôøng suy nghó: “Y ôû laøng aáy, nhaø aáy vaø ñaõ cöôùp ñoaït boø cuûa ta, cöôõng laáy taøi saûn ta, gieát cheát baø con ta, chieám ñoaït ruoäng vöôøn ta, neân ta phaûi rình baét con noù ñeå traû moái thuø saâu.” Suy nghó toan tính, giöõ maõi trong loøng vieäc aáy. Neáu nhö xuaát gia, ñaïo taâm chöa vöõng, söï hoïc caïn côït, trong taâm suy nghó laø Tyø-kheo aáy töøng ôû chung vôùi ta, laáy ñoà naèm, oáng ñöïng kim, chìa khoùa cuûa ta laø saùu vaät cuûa Sa-moân, ñeán nay vaãn chöa

traû. Chæ nghó caùc vaät maø khoâng nghó ñeán tu ñaïo. Khoâng bieát haäu baùo chôït ñeán, phaûi röôùc hoïa vaøo thaân, cho neân noùi: Gaây oaùn, bò oaùn. Maéng ngöôøi, ngöôøi maéng: Neáu bò ngöôøi maéng nhieác, ta maéng laïi khoâng töï quaùn xeùt, aáy ñeàu bôûi ngu si laàm laïc neân gaây ra söï maéng nhieác ñoù. Chaúng bieát luùc mình phaûi chòu quaû baùo khoâng coøn bao laâu nöõa. Ngöôøi tu haïnh aáy phaûi phaân bieät ngöôøi maéng chöûi mình, coi söï maéng kia ñeàu vaéng laëng, hoaøn toaøn khoâng coù hình chaát. Neáu ngöôøi maéng ta thì bieát noù laø khoâng, bôûi vì duø coù nghe nhöng vaãn thaáy khoâng thaät coù. Lôøi maéng chæ laø troáng khoâng, coøn ta vaéng laëng thì coù ai laø ngöôøi maéng? Theá neân, hoâm nay ta nhaãn nhuïc, khoâng maéng chöûi laïi. Duø maéng nhieác ngöôøi döõ doäi ñeán ñaâu ñi nöõa, thì cuõng phaûi coù luùc chaám döùt. Thaân boán ñaïi naøy toàn taïi treân ñôøi khoâng bao laâu, tha hoà höôûng thuï, vì khoâng bieát ñieàu aáy neân maõi maõi böôùc ñi trong voâ löôïng ñau khoå, cho neân noùi: Maéng ngöôøi, bò maéng. Ñaùnh ngöôøi, ngöôøi ñaùnh: Ngöôøi ta ganh gheùt nhau, huûy baùng vieäc laønh cuûa ngöôøi. Tính tình khoâng bình thöôøng cho neân vui buoàn baát ñònh. Hoaëc coù ngöôøi ngu, khoâng gaëp thaày daïy baûo, hoïc thöùc keùm coûi, tính khí ngu ñaàn, keát oaùn trong loøng, khoâng bao giôø côûi môû ñöôïc. Haïng ngöôøi nhö theá ta khoâng neân ôû chung, noùi naêng, aên uoáng, döï tieäc vôùi hoï. Cho duø coù ai khaùc coù yù muoán söûa ñoåi hoï ñi nöõa thì keát quaû hoaøn toaøn thaát baïi, yù muoán cuûa mình khoâng ñaït ñöôïc, cho neân noùi: Ñaùnh ngöôøi, bò ñaùnh.

M Sao laø Sa-moân Khoâng bieát chaùnh phaùp? Ñôøi soáng ngaén nguûi Laïi keát oaùn thuø. Sao laø Sa-moân: Sa-moân laø ngöôøi thöïc haønh taâm vaéng laëng, lìa khoûi taùm nghieäp ôû theá gian, yù chí toân troïng söï thanh tònh môùi ñöôïc goïi laø Sa-moân. Nhö nay, Sa-moân caùc thaày laø ngöôøi ñaép, maëc phaùp phuïc, nhöng khoâng tu thieàn ñònh, saùu caên bít laép, ñoái vôùi naêm thöù duïc laïc theá gian thì taâm mong caàu ñaém nhieãm. Neáu bò ai huûy nhuïc thì hoái haän muoán hoaøn tuïc. Neáu vò Sa-moân gaëp caûnh vinh hoa ñaùng yeâu thì cuõng khoâng vui, neáu gaëp caûnh huûy nhuïc thì cuõng khoâng laáy ñoù laøm buoàn. AÁy môùi goïi laø Sa-moân, cho neân noùi: Sao laø Sa-moân. Khoâng bieát chaùnh phaùp: Luùc baáy giôø, Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo:

–Caùc thaày duø ñaõ xuaát gia hoïc ñaïo nhöng doøng doõi vaø taâm yù khaùc nhau. Coù ngöôøi sôï luaät phaùp vua maø ñi xuaát gia, coù ngöôøi traùnh vieäc naëng nhoïc maø xuaát gia. Nhöõng ngöôøi coù taâm nhö theá, ta khoâng neân gaàn guõi hoï. Ñaõ ñöôïc xuaát gia roài phaûi tu chaùnh nghieäp. Saùu thôøi haønh ñaïo, ñeâm ngaøy khoâng boû pheá. Hôn nöõa, coøn phaûi suy nghó phöôùc ñöùc ñeå hoùa ñoä chuùng sinh. Neáu muoán aên uoáng thì phaûi nghó ñeán toaøn theå ñaïi chuùng, khoâng rieâng vì mình. Caùc thaày laø nhöõng ngöôøi tuy noùi laø ñaïo haïnh, nhöng traùi vôùi chí nguyeän. Cho neân baäc Hieàn thaùnh ñôøi quaù khöù daïy ngöôøi phaùp y laø vaät tieâu bieåu, vì caùc Ngaøi muoán khieán ngöôøi ta döùt boû caùi nhô baån beân trong. Coøn caùc thaày laø nhöõng ngöôøi nhô baån maø möôïn phaùp y ñaép maëc, laøm cho hình töôùng chaân thaät bò nhuoäm dô, phaù hoaïi vaät tieâu bieåu kia. Cho neân noùi: Khoâng bieát chaùnh phaùp. Ñôøi soáng ngaén nguûi: Ñöùc Phaät

baûo caùc Tyø-kheo: –Ngöôøi ta soáng trong coõi ñôøi coù naêm thöù aùc tröôïc naøy, tuy noùi laø traêm tuoåi, nhöng nguû nghæ ñaõ maát heát phaân nöûa thôøi gian roài. Söï soáng nhieàu nguy hieåm, thoï thaân boán ñaïi gioáng nhö boán con raén soáng chung, laïi theâm caû traêm thöù beänh gaây nguy haïi cho noù, vui ít khoå nhieàu, lo toan muoân moái, ñau khoå khoù löôøng. Khoâng theå ñònh taâm, khoâng suy nghó chaân ñaïo, traùi laïi coøn sinh taâm kieâu ngaïo ganh gheùt, daãm theo loái moøn cuûa phaøm phu. Cho neân noùi: Ñôøi soáng ngaén nguûi. Laïi keát oaùn thuø: Thaân ngöôøi khoù ñöôïc, Ñöùc Phaät ra ñôøi khoù gaëp, töôïng phaùp khoù gaëp. Tuy ñöôïc laøm ngöôøi nhöng khoâng tinh taán tu taäp thieàn ñònh, khoâng thöôøng xuyeân tieán tu caùc phöông tieän giöõ taâm, maø laïi troâi noåi theo doøng ñôøi, laïi khoâng laøm saùng toû Tam baûo, daïy doã ngöôøi hoïc sau, thì ba ñöôøng taùm naïn khoù thoaùt khoûi, cho neân noùi: Laïi keát oaùn thuø.

M Ngöôøi huûy baùng nhau Töø xöa ñeán nay Bieát bao huûy baùng Coù huûy baùng kín Coù huûy baùng vöøa Ñôøi ai cuõng huûy. Thuôû aáy, Ñöùc Phaät ngöï trong vöôøn truùc Ca-lan-ñaø, thaønh La-duyeät-kyø. Luùc baáy giôø Ñieàu-ñaït ñeán choã Ñöùc Theá Toân, traùn laïy saùt chaân Ngaøi, roài ñöùng qua moät beân. Giaây laùt vò aáy böôùc ra baïch Phaät: –Con thaáy Nhö Lai nhan saéc ñaõ thay ñoåi, caùc giaùc quan thuaàn thuïc, tuoåi treû ñi qua, ñaõ giaø nua roài. Vaäy cuùi xin Ñöùc Theá Toân ôû yeân trong tònh thaát maø töï vui vôùi thieàn ñònh, giao phoù boán chuùng cho con, con seõ raên daïy khoâng khaùc gì Theá Toân, thöôøng xuyeân cuùng döôøng boán thöù khoâng thieáu thoán. Ñöùc Theá Toân baûo Ñieàu-ñaït: –Thaày laø ngöôøi si meâ, thoát ra lôøi noùi aáy maø khoâng nghó ñeán tai öông sau naøy. Ñoái vôùi Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát, Muïc-lieân kia maø Ta coøn chöa giao phoù chuùng Taêng cho, huoáng gì thaày laø moät con ngöôøi nhô baån teä aùc thì laøm sao Ta giao phoù Thaùnh chuùng cho thaày ñöôïc? Ñieàu-ñaït sinh taâm ganh tò, neân khi nghe Theá Toân noùi vaäy caøng theâm töùc giaän, töï nghó: “Hoâm nay, Nhö Lai khen ngôïi Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát, Muïc-lieân, coøn tieåu ñeä thì laïi

khinh mieät laø heøn moïn. Vaäy ta phaûi tìm caùch phaù hoaïi thaày troø caùc ngöôøi ñeå chuùng sinh trong ñaát nöôùc naøy khoâng coøn thaáy hình vaø nghe tieáng noùi cuûa caùc ngöôøi”. Roài Tyø-kheo Ñieàu-ñaït lieàn ñöùng daäy khoûi choã ngoài, traùn laïy saùt chaân Phaät roài ra ñi. Ñieàu-ñaït ñeán nôi naøy choán khaùc duøng loái noùi khoân kheùo giaû doái laøm meâ hoaëc loøng ngöôøi, khuyeán khích duï doã ñöôïc vaøi möôi ngöôøi taïi gia theo mình. ÔÛ khaép moïi nôi, Ñieàu-ñaït khuyeán khích hoï baèng nhöõng ñieàu coát yeáu. Luùc baáy giôø Ñöùc Theá Toân ñang thuyeát phaùp cho voâ soá ñaïi chuùng ñang vaây quanh. Ñieàu-ñaït baûo vôùi caùc ñeä töû cuûa mình raèng: –Caùc thaày ñöøng nghe nhöõng gì Cuø-ñaøm noùi. Vì sao? Vì nhöõng ñieàu maø Cuø-ñaøm noùi khoâng ñuùng vôùi Chaùnh phaùp. Ta seõ daïy cho caùc thaày töøng boä kinh cao saâu, nghóa lyù raát hay. Ta seõ thöôøng tìm caùch ñeå laøm roái loaïn, tan raõ Thaùnh chuùng cuûa Nhö Lai. Luùc baáy giôø, Ñöùc Theá Toân baûo Ñieàu-ñaït: –Haõy thoâi! Ñieàu-ñaït, oâng haõy thaän troïng, chôù sinh taâm laøm roái loaïn, tan raõ Thaùnh chuùng, veà sau seõ chòu quaû baùo ñau khoå khoù coù theå chòu ñöïng noåi. Duø nghe vaäy, nhöng Ñieàu-ñaït vaãn cöù ngoan coá,

khoâng söûa ñoåi haønh vi cuûa mình. Ñöùc Theá Toân bieát yù ñònh cuûa Ñieàu-ñaït laø khoâng ñoåi taø veà chaùnh ñöôïc, Ngaøi lieàn duøng tuùc maïng thoâng ñeå quaùn saùt voâ soá a-taêng-kyø nhöõng vieäc ñaõ traûi qua trong nhaân duyeân ñôøi quaù khöù. Baáy giôø Ñieàu-ñaït daãn naêm traêm ñeä töû; Nhö Lai töï quaùn saùt khi mình coøn laøm Boà-taùt, cuõng daãn naêm traêm ñeä töû, cuøng ñi beân söôøn nuùi Baûo tích. Caùc ñeä töû cuûa Boà-taùt thì khoan hoøa nhaân haäu meàm moûng, Ngaøi daïy hoï tu trì theo chaùnh phaùp, giöõ giôùi caám. Hoï ra vaøo tôùi lui ñeàu ñuùng theo thöù lôùp, coøn caùc ñeä töû cuûa Ñieàu-ñaït thì moãi ngöôøi laøm moät caùch. Caùc ñeä töû Ñieàu-ñaït duø ñaõ hoïc heát phaùp cuûa thaày nhöng noùi naêng thoâ loã, heã môû mieäng thì ñeàu noåi giaän. Ñieàu-ñaït baøn luaän vôùi ñeä töû gioáng nhö keû oaùn thuø tranh chaáp. Caùc ñeä töû chaùn ngaùn khoâng muoán theo haàu Ñieàu-ñaït neân cuøng nhau boû ñi, ñeán choã Boà-taùt. Boà-taùt hoan hyû, baûo: –Ta coù moät ngaøn ñeä töû ñaày ñuû caùc coâng ñöùc, khaùc xa vôùi theá tuïc, khoâng ai saùnh baèng. Töø ñoù, Ñieàu-ñaït töùc giaän cuøng cöïc, lieàn phaùt theä nguyeän: –Hoâm nay, ngöôøi naøy ñaõ duï doã ñeä töû ta, laøm tan raõ moân ñoà cuûa ta. Veà sau neáu ngöôøi naøy, thaønh Voâ thöôïng Ñaúng chaùnh giaùc, thì ta seõ phaù hoaïi ñoà chuùng cuûa ngöôøi naøy khoâng khaùc gì hoâm nay ngöôøi naøy phaù ta. Nhö Lai quaùn bieát Tyø-kheo Ñieàu-ñaït chaéc chaén seõ phaù hoaïi Thaùnh chuùng khoâng coøn nghi ngôø gì nöõa, Ñöùc Nhö Lai lieàn ñöùng daäy khoûi choã ngoài, rôøi chuùng Taêng ra ñi. Vì sao? Vì coù naêm vieäc khoâng ñöôïc laøm roái loaïn, phaù hoaïi chuùng Taêng laø: Moät laø Nhö Lai coøn taïi theá khoâng ñöôïc laøm roái loaïn, phaù hoaïi chuùng Taêng, thaàn löïc Nhö Lai khoâng boû baûn theä. Hai laø sau khi Nhö Lai nhaäp Nieát-baøn, khoâng ñöôïc laøm roái loaïn, phaù hoaïi chuùng Taêng. Neáu coù ngöôøi noùi: “Nay ta thaønh Phaät, ñöôïc Toái chaùnh giaùc”, thì toâi seõ ñem vaán ñeà aáy hoûi raèng: “Ñöùc Phaät Thích-ca hieän giôø Ngaøi ñang ôû ñaâu?”. Ba laø Ñöùc Phaät chöa coù luùc naøo laøm aùc neân khoâng ñöôïc laøm roái loaïn, phaù hoaïi chuùng Taêng. Boán laø caùc Tyø-kheo khoâng ñua tranh lôïi döôõng neân khoâng ñöôïc laøm roái loaïn, phaùp hoaïi chuùng Taêng. Naêm laø caùc ñeä töû coù trí tueä, coù thaàn tuùc soáng hoøa hôïp nhau neân khoâng ñöôïc laøm roái loaïn, phaù hoaïi chuùng Taêng. Theo phaùp thöôøng haèng cuûa chö Phaät, Theá Toân thì caùc ñeä töû trí tueä thaàn tuùc, trong moät ngaøy, Thaùnh chuùng khoâng bao giôø luoáng qua. Nhö Lai duøng tuùc maïng trí quaùn saùt bieát chaéc Ñieàu-ñaït seõ laøm roái loaïn, phaù hoaïi chuùng Taêng neân Nhö Lai ñaõ boû chuùng Taêng maø ñi.

Ñieàu-ñaït ôû laïi noùi phaùp cho Taêng chuùng nghe: –Neáu ai toân thôø ta laø baäc toân quyù thì phaûi vaâng theo lôøi daïy cuûa ta, tu taäp naêm phaùp. Vì sao? Vì tu naêm phaùp naøy thì sôùm ñöôïc giaûi thoaùt, caàn gì phaûi laøm theo taùm haïnh ngay thaúng cuûa Sa-moân Cuø-ñaøm? Naêm phaùp goàm: 1. Suoát ñôøi luoân giöõ ba y. 2. Suoát ñôøi thöôøng phaûi ñi khuaát thöïc. 3. Suoát ñôøi khoâng ñöôïc aên maùu thòt. 4. Suoát ñôøi thöôøng phaûi nguû ñeâm ôû choã troáng traûi döôùi goác caây. 5. Suoát ñôøi khoâng ñöôïc caàm giöõ vaøng baïc, vaät baùu. Neáu Tyø-kheo naøo tu taäp naêm phaùp aáy thì seõ sôùm ñöôïc giaûi thoaùt, döùt höõu laäu, thaønh voâ laäu, khoâng caàn phaûi laøm theo taùm haïnh ngay thaúng cuûa Sa-moân Cuø-ñaøm. Noùi

xong, Ñieàu-ñaït lieàn ñöùng daäy khoûi choã ngoài, coù naêm traêm vò Tyø-kheo lieàn ñi theo Ñieàu-ñaït. Ñeä töû ñöùng haàu beân traùi Ñieàu-ñaït laø Kieân-ñoà-baø vaø ñeä töû ñöùng haàu beân phaûi laø Cuø-ba-li, hoï trôû veà nôi ôû, caùc ñeä töû ngoài bao quanh nghe Ñieàu-ñaït noùi phaùp. Roài Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát, Muïc-lieân, sau ñoù cuõng ñeán trong chuùng aáy. Ñieàu-ñaït thaáy vaäy, caát tieáng khen raèng: –Laønh thay Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-lieân! Ta ñöôïc lôïi ích lôùn, bieát ta thaønh Phaät laø toân quyù nhaát trong ba coõi neân hai vò ñeä töû trí tueä vaø thaàn thoâng töï nhieân höôûng öùng theo ta. Roài Ñieàu-ñaït lieàn baûo hai ñeä töû ñöùng haàu beân traùi beân phaûi cuûa mình laø Cuø-ba… nhöôøng choã cho hai vò Xaù-lôïi-phaát, Muïc-lieân ngoài. Coù hai vò Xaù-lôïi-phaát, Muïc-lieân ngoài hai beân, Ñieàu-ñaït ngoài giöõa gioáng nhö Ñöùc Nhö Lai. Ñieàu-ñaït baûo Xaù-lôïi-phaát, Muïc- lieân: –Xöông soáng ta ñau nhöùc laém, ta muoán ñi nguû moät chuùt, hai vò haõy noùi phaùp cho Thaùnh chuùng nghe. Khi Ñieàu-ñaït naèm nghieâng beân hoâng phaûi, ñònh nguû, thì Thieân thaàn laïi keùo oâng naèm nghieâng sang beân traùi, Thieân thaàn laïi laøm cho oâng noùi nhöõng lôøi laùp vaùp, trong khi oâng ngaùy vang thì moät muøi hoâi thoái bay taän ngoaøi xa. Luùc aáy Toân giaû Muïc-lieân duøng naêng löïc thaàn thoâng bay voït leân löng trôøi, hieän baøy möôøi taùm thöù thaàn bieán: Ngoài, naèm, kinh haønh, hieän ra roài bieán maát moät caùch töï do. Hoaëc thaân treân phun löûa, döôùi thaân phun nöôùc, hoaëc döôùi thaân phun löûa, treân thaân phun nöôùc. AÅn maát ôû phía Ñoâng, hieän ra phía Taây, boán phöông ñeàu nhö theá. Xong, ngaøi Muïc- lieân töø treân hö khoâng trôû xuoáng choã cuõ. Toân giaû Xaù-lôïi-phaát baûo hoäi chuùng: –Thaân cuûa Nhö Lai coù voâ löôïng thaàn ñöùc, ñaày ñuû Nhaát thieát trí, thoâng ñaït vieäc quaù khöù voâ cuøng, hieåu roõ vieäc vò lai voâ taän. Phaùp cuûa Nhö Lai laø ñöôïc quaù baûo hieän phaùp, sung söôùng voâ vi. Noù laø phaùp tu hoïc cuûa ngöôøi coù trí tueä, ngöôøi ngu khoâng theå tu hoïc ñöôïc. Coøn Thaùnh chuùng cuûa Nhö Lai ñeàu laø nhöõng ngöôøi ñaày ñuû giôùi luaät, ñaày ñuû trí tueä, ñaày ñuû giaûi thoaùt, ñaày ñuû giaûi thoaùt tri kieán, ñaày ñuû söï ñaùng toân kính, ñaùng quyù troïng, phaûi phuïng thôø vaø cuùng döôøng vì ñoù laø ruoäng phöôùc toát cho chuùng sinh. Luùc baáy giôø caùc Tyø-kheo suy nghó: “Chuùng ta laø nhöõng keû si meâ, khoâng bieát phaùp chaân chaùnh, boû caùi thaät chaïy theo haøo nhoaùng, boû goác theo ngoïn. Giôø ñaây xeùt suy ñieàu hai ngaøi noùi thì thaät laø phaùp ít coù treân ñôøi naøy. Chi baèng chuùng ta boû Ñieàu-ñaït maø quay veà vôùi hoäi chuùng Nhö Lai, haù khoâng sung söôùng hôn ö?” Ngaøi Xaù-lôïi-phaát bieát taâm nieäm nhöõng vò naøy, neân ngaøi lieàn ñöùng daäy khoûi choã ngoài, naêm traêm vò Tyø-kheo kia cuõng ñöùng leân, roài cuøng nhau ñi theo hai vò Xaù-lôïi-phaát

vaø Muïc-lieân. Luùc aáy Tyø-kheo Cuø-ba-li duøng chaân phaûi ñaïp Ñieàu-ñaït maø noùi: –Ñieàu-ñaït teä aùc, sao oâng meâ nguû quaù vaäy? Hai oâng Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-lieân ñaõ daãn ñeä töû cuûa oâng ñi heát roài. Ñieàu-ñaït thöùc giaác, voâ cuøng buoàn böïc. Cho neân noùi: Ngöôøi huûy baùng nhau töø xöa ñeán nay… cho ñeán ñôøi ai cuõng huûy.

M Gaõy xöông, bò cheát Boø, ngöïa, tieàn maát Ñaát nöôùc tan hoang Laïi ñöôïc khoâi phuïc. Luùc baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Thuôû xöa, thaân vua Tröôøng Thoï bò chaët thaønh baûy khuùc, ñaát nöôùc ñeàu bò maát, nhöng vaãn nhaãn nhuïc, khoâng nghó baùo oaùn, toân kính laãn nhau, laïi xaây döïng ñaát nöôùc nhö cuõ khoâng khaùc. Tyø-kheo caùc thaày phaûi töï giöõ gìn ñaïo ñöùc, saùm hoái vôùi nhau. Ngöôøi lôùn laøm göông cho ngöôøi nhoû noi theo. Taïi sao caùc thaày khoâng bieát chaùnh phaùp? Phaûi nhôù nhaãn nhuïc, khen ngôïi naêng löïc cuûa söï nhaãn nhuïc. Nhöõng vieäc laøm chaân chaùnh ñöôïc khen ngôïi chaân chaùnh. Caùc Tyø-kheo neân bieát, töø voâ soá kieáp ñeán nay, Ta chöùa nhoùm coâng haïnh, thöïc haønh saùu ñoä khoâng cuøng taän, tu haïnh boá thí ñeán caû ñaàu maét tuûy naõo, taøi saûn, ñaát nöôùc vôï con, giöõ giôùi, nhaãn nhuïc, tinh taán, nhaát taâm, ñeàu nhaèm muïc ñích laø döùt boû yù töôûng tham lam, giaän döõ, cho neân noùi: Gaõy xöông bò cheát, ñaát nöôùc tan hoang…

M Neáu ngöôøi maéng ta Thaéng, ta khoâng thaéng Laøm theo yù mình Thì oaùn khoâng döùt. Neáu ngöôøi maéng ta: Ngöôøi töï suy nghó keû kia maéng ta khoâng theo luaät caám, laán hieáp ngöôøi löông thieän. Cho neân noùi: Neáu ngöôøi maéng ta. Thaéng, ta khoâng thaéng: Ngöôøi kia töï suy nghó: “Neáu ta ñuùng phaùp thì ta ñöôïc thaéng, neáu ta khoâng ñuùng phaùp thì ta khoâng thaéng”, cho neân noùi: Thaéng, ta khoâng thaéng. Thích yù laøm theo: Neáu suy nghó nhö vaäy thì caøng laøm taêng theâm thuø oaùn, vì khoâng chòu suy nghó kyõ. Cho neân noùi: Laøm theo yù mình. Thì oaùn khoâng döùt: Ngöôøi nhö theá taâm nhö saét cöùng, khoâng theå huûy hoaïi, cho neân noùi: Thì oaùn khoâng döùt.

M Khoâng neân oaùn traû oaùn Khoâng theå döùt ñöôïc oaùn Nhaãn nhuïc döùt ñöôïc oaùn Goïi laø phaùp Nhö Lai. Khoâng neân (laáy) oaùn traû oaùn: Ñöùc Theá Toân baûo nhöõng ngöôøi ñeán döï hoäi: –Ta nhôù laïi töø voâ soá kieáp ñeán nay, thuø oaùn coù theå döùt ñöôïc, thaân ngöôøi laø khoù ñöôïc, Ñöùc Phaät ra ñôøi khoù gaëp, gioáng nhö hoa Öu-ñaøm-baùt ñuùng thôøi môùi coù. Tuy ñöôïc laøm ngöôøi, xuaát gia hoïc ñaïo cuõng khoâng ñöôïc keát quaû. Caùc thaày ñaõ ñöôïc thaân ngöôøi, caùc

giaùc quan khoâng thieáu khuyeát, coù khaû naêng nhaän laõnh söï giaùo hoùa, taïi sao ñöôïc soáng trong chaùnh phaùp maø caùc thaày laïi tranh chaáp vôùi nhau? Cho neân noùi: Khoâng neân oaùn traû oaùn, khoâng theå döùt ñöôïc oaùn. Nhaãn nhuïc döùt ñöôïc oaùn, goïi laø phaùp Nhö Lai: Ngöôøi thöïc haønh nhaãn thì ñaàu tieân laø im laëng. Neáu nghe ngöôøi kia ñaõ baùo thuø, nghe ngöôøi kia maéng chöûi thì muoán maéng chöûi laïi, nhö theá thì oaùn khoâng bao giôø döùt ñöôïc. Yeáu goïi laø nhaãn maïnh, cuõng goïi laø thaéng, cho neân noùi: Nhaãn nhuïc döùt ñöôïc oaùn, goïi laø phaùp Nhö Lai.

M Neáu ñöôïc gaàn baïn laønh Cuøng ñi khaép theá giôùi Khoâng chaát chöùa gì khaùc Chuyeân nieäm cuøng moät yù. Neáu ñöôïc gaàn baïn laønh: Hoaëc coù chuùng sinh ñaày ñuû leã nghi, ñöùc haïnh khoâng thieáu, ñaày ñuû nghóa vò, ñaày ñuû nhaãn haïnh ñeàu do baïn laønh giuùp cho thaønh töïu, cho neân noùi: Neân ñöôïc gaàn baïn laønh. Cuøng ñi khaép theá giôùi: Baïn laønh nhö theá thì töø kieáp naøy ñeán kieáp

khaùc cuøng theo nhau khoâng heà thaáy khoå, cho neân noùi: Cuøng ñi khaép theá giôùi. Khoâng chaát chöùa gì khaùc: Taâm yù con ngöôøi bình ñaúng, khoâng coøn tính toaùn tieàn cuûa, cuõng khoâng coøn löïa choïn baïn thaân, cho duø laø ngöôøi baïn xuaát thaân trong gia ñình ngheøo heøn, laønh döõ, toát xaáu, cuõng khoâng coù ñöôïc löïa choïn, cho neân noùi: Khoâng chaát chöùa gì khaùc. Chuyeân nieäm cuøng moät yù: Phaùt taâm cuøng nhau thöïc haønh vieäc laønh doác loøng kính tin ñoái vôùi Phaät, cho neân noùi: Chuyeân nieäm cuøng moät yù.

M Neáu khoâng coù baïn laønh Moät mình, khoâng beø baïn Xem khaép moïi nôi choán Rieâng tu, khoâng laøm aùc. Neáu khoâng coù baïn laønh: Baïn thaân laø ngöôøi coù ñöùc haïnh ngang baèng vôùi mình, ñeàu laøm ñieàu laønh, môùi goïi laø baïn thaân. Khoâng laøm vieäc laønh thì khoâng goïi laø baïn thaân. Nhö ngöôøi ñôøi thöôøng noùi ngöôøi khoâng coù baïn thì gioáng nhö löøa, traâu. Cuøng laøm nhöõng vieäc baát thieän neân khoâng goïi laø baïn laønh, cho neân noùi: Neáu khoâng coù baïn laønh. Moät mình, khoâng beø baïn: Thaø ôû moät mình, tu caùc haïnh laønh, chöù khoâng vì ñieàu aùc maø ôû chung vôùi ngöôøi aùc, cho neân noùi: Moät mình, khoâng beø baïn. Xem khaép moïi nôi choán: Ngöôøi muoán quaùn saùt giaùo hoùa, tieáp xuùc vôùi nhöõng gì thaáy nghe thì daàn daàn trí tueä theâm lôùn, khi nghe hay noùi khoâng bò laàm laãn, cho neân noùi: Xem khaép moïi nôi choán. Rieâng tu, khoâng laøm aùc: Cho neân ngöôøi hieåu bieát thích soáng nôi yeân tónh, khoâng ôû choã oàn naùo. Thuôû xöa, coù moät vò vua nöôùc thuø ñòch, keùo quaân ñeán ñaùnh nöôùc khaùc, vò quan cuûa nöôùc beân caïnh hay tin lieàn taâu leân vua: –Ngoaøi bieân giôùi boïn giaëc ñang ñeán gaàn phaïm vi nöôùc ta. Vua baûo: –Ta khoâng gaây ñau khoå cho hoï, taát nhieân hoï khoâng bao giôø haïi ta.

Giaëc caøng tieán tôùi, vò quan laïi taâu vua:

–Giaëc ñaõ ñeán gaàn thaønh roài.

Vua noùi:

–Giaëc khoâng theå xaâm chieám ñöôïc nöôùc ta.

Boïn giaëc ñaõ traøn vaøo thaønh, ñaùnh chieám thaønh quaùch. Vò quan laïi thöa:

–Giaëc ñaõ keà saùt, ñaïi vöông neân chuaån bò xuaát quaân chieán ñaáu.

Vua noùi:

–Ta khoâng laøm khoå hoï thì khoâng bao giôø haïi ñöôïc ta.

Boïn giaëc tieán thaúng vaøo cung ñieän. Vò quan laïi taâu vua:

–Hieän giôø boïn giaëc ñaõ ñeán, ñaïi vöông quyeát ñònh theá naøo?

Vua lieàn taém goäi, maëc aùo môùi, töi mang löông thöïc, ra thaáy vua nöôùc ñòch, roài baûo:

–Thaønh quaùch cung ñieän naøy laø cuûa oâng, ta ñònh vaøo nuùi tu ñaïo ñöùc. AÊn chæ ñuû soáng, maëc chæ ñeå che thaân.

Luùc aáy vua lieàn noùi baøi tuïng:

Ta vôùi aùo côm naøy

Muoán tìm nôi aån tu

Boû ngoâi, oâng laøm vua
Ta muoán caàu nhieàu phöôùc.
Thaø ôû trong goäp ñaù,
AÙo xaáu, thöùc aên dôû
AÊn quaû thöôøng tu ñònh
Vui cuøng vôùi höôu nai,
Khoâng vì ôû ngoâi vua
Chòu ñau khoå maát nöôùc
Ngöôøi trí sôï ñôøi sau
Khoâng bao giôø laøm aùc.
Thaáy oâng cuøng binh chuùng
Muoán ñeán gieát haïi ta
Thaân naøy laø ñoà muïc
Cöù gieát, chôù haïi daân.
Nghe lôøi aáy roài, vua nöôùc ñoái ñòch suy nghó, roài traû lôøi baèng baøi keä:
Hay laém! Baäc Ñaïi giaùc
Nöông phaùp töï tieán leân
Caàm muõi teân ñöùc haïnh
Baén tan chuùng binh ta.
Trí tueä thaéng thuø oaùn
Baïn thaân ngu ích gì?
Cho neân tueä laøm ñaàu
Trí tueä cöùu giuùp khaép.
Noùi xong, vua nöôùc ñoái ñòch lieàn lui quaân maõ, daãn quaân trôû veà nöôùc, traû laïi cho chuû cuõ caùc cung ñieän nhaø cöûa. Cho neân noùi: Xem khaép moïi nôi choán, rieâng tu, khoâng laøm aùc.
M Nhaãn nhuïc thaéng oaùn

Laønh thaéng keû aùc Ngöôøi thaéng boá thí Chí thaønh hôn doái. Nhaãn nhuïc thaéng oaùn: Hai thanh göôm ñaõ ghìm saün trong tay thì chaéc chaén coù toån haïi. Laáy ñoäc trò ñoäc thì phaûi cheát, khoâng coøn nghi ngôø. Chæ coù nhaãn nhuïc môùi döùt boû ñöôïc oaùn, cho neân noùi: Nhaãn nhuïc thaéng oaùn. (Ngöôøi) laønh thaéng keû aùc: Coù bao giôø caùc thaày nghe löûa laïi coù tính laïnh chöa? Ñaùp: “Chöa nghe!”. Vieäc naøy cuõng nhö theá, laáy oaùn maø muoán döùt oaùn thì khoâng bao giôø coù. Caùi gì coù khaû naêng döùt oaùn? Chæ coù ñieàu thieän môùi döùt ñöôïc oaùn maø thoâi, cho neân noùi: Ngöôøi laønh thaéng keû aùc. Ngöôøi thaéng boá thí: Ngöôøi tu thieän thì coâng haïnh khoâng thieáu soùt. YÙ khoâng khôûi töôûng thì chaéc chaén boá thí ñöôïc. Ngöôøi keát oaùn töï röôùc hoïa vaøo thaân. Cheát ñoïa vaøo ñòa nguïc chòu khoå voâ löôïng. Saùt haïi laãn nhau, cheát roài soáng laïi. Neáu sinh leân laøm ngöôøi thì dung maïo xaáu xí, bò ngöôøi khinh thöôøng, moïi mong caàu ñeàu khoâng ñaït, cho neân noùi: Ngöôøi thaéng, boá thí. Chí thaønh hôn doái: Ngöôøi hieåu bieát,

thaân haønh thì khoâng phaïm loãi cuûa mieäng. Noùi ra thì ñuùng luaät, khoâng laøm xuùc nhieãu ai. Duø cho phaûi cheát cuõng khoâng noùi doái, noùi theâu deät ñeå mong ñöôïc soáng, traûi qua söï sinh giaø, chòu voâ löôïng khoå, maét thaáy tai nghe oaùn thuø raát saâu naëng, cho neân noùi: Chí thaønh hôn doái. M Hoïc khoâng coù baïn Khoâng coù baïn laønh Thaø rieâng giöõ laønh Khoâng chôi ngöôøi ngu. Hoïc khoâng coù baïn: Ngöôøi hoïc roäng phaûi nöông töïa vaøo thieän tri thöùc. Töø khi môùi phaùt taâm cho ñeán luùc ñöôïc ñaïo ñeàu phaûi nöông töïa vaøo thieän tri thöùc môùi ñöôïc thaønh töïu. Neáu gaëp baïn aùc thì chaéc chaén laøm ñieàu aùc. Cho neân noùi: Hoïc khoâng coù baïn. Khoâng coù baïn laønh: Neáu nhö ngöôøi hoïc gaëp phaûi thaày baïn xaáu thì ñeâm ngaøy tranh chaáp laáy laøm aùc laøm nghieäp. Cho neân noùi: Khoâng coù baïn laønh. Thaø rieâng giöõ laønh, khoâng chôi ngöôøi ngu: neáu khoâng coù baïn laønh thì taâm an truï vaøo nôi vaéng laëng, xa lìa nôi oàn naùo. Neáu nghe tranh chaáp thì thöôøng phaûi laùnh xa, khoâng öa thích chuyeän aáy, cho neân noùi: Thaø rieâng giöõ laønh, khoâng chôi ngöôøi ngu.

M Thích giôùi, hoïc haïnh Ñaâu caàn coù baïn Rieâng laønh, khoâng lo Nhö voi giöõa ñoàng. Thích giôùi, hoïc haïnh: Ngöôøi tu haønh taâm öa thích söï vaéng laëng. Thöôøng laáy giôùi caám laøm chuoãi anh laïc trang ñieåm cho thaân. Luùc baáy giôø, Ñöùc Theá Toân can ngaên Tyø- kheo xöù Caâu-chieâm-bi neân chaám döùt vieäc tranh chaáp, nhöng nhöõng vò naøy khoâng chòu vaâng lôøi Phaät daïy. Ñöùc Phaät bieát vaäy, Ngaøi lieàn ñöùng daäy khoûi choã ngoài, bay leân hö khoâng caùch möôøi hai do-tuaàn. Ngaøi trôû veà tinh xaù, ñeán giöõa ñaïi chuùng noùi baøi tuïng naøy: Thích giôùi, hoïc haïnh

Ñaâu caàn coù baïn Rieâng laønh, khoâng lo Nhö voi giöõa ñoàng. Luùc aáy Ñöùc Theá Toân nghó: “Caùc Tyø-kheo xöù Caâu-chieâm-bi thích tranh chaáp, huûy baùng nhau, nay Ta phaûi xa laùnh hoï. Neáu nghe Tyø-kheo xöù Caâu-chieâm-bi ñang ôû ñòa phöông naøo thì Ta seõ laùnh nôi ñoù qua xöù khaùc.” Luùc baáy giôø, coù moät con voi ñaàu ñaøn taùch khoûi ñaøn voi ñeán ôû ngoaøi ñoàng roäng, noù töï nghó: “Ñöôïc lìa baày vaø ñoàng loaïi, ôû moät mình nôi ñaây thaät laø vui thuù. Khi coøn ôû chung trong baày, ta thaáy baày voi thöôøng buoâng lung. Chuùng giaãm ñaïp leân coû töôi roài sau ñoù ta môùi ñöôïc aên. Nay ta ñi moät mình, ñöôïc uoáng nöôùc trong, aên coû toát, khoâng coøn lo nghó”. Khi aáy, Ñöùc Theá Toân bieát ñöôïc yù nghó con voi naøy, Ngaøi lieàn ôû tröôùc ñaïi chuùng noùi baøi keä naøy: Con voi giöõa baày voi Coù saùu ngaø ñaày ñuû YÙ nghó noù gioáng Ta Tieáng laønh, thích yeân tónh. Con voi giöõa baày voi: Thaân Nhö Lai cuõng goïi laø voi coù söùc maïnh, con voi kia cuõng goïi laø voi coù söùc maïnh. Ñöùc Nhö Lai laø Ñaáng Huøng Löïc treân theá gian, Baäc Toân Quyù nhaát trong ba coõi. Voi laø loaøi toân quyù nhaát trong loaøi voi, cho neân noùi: Con voi giöõa baày voi. Coù saùu ngaø ñaày ñuû: Ngaø laø uy theá cuûa voi, laøm chuoãi anh laïc trang söùc cho thaân voi. Coâng ñöùc laø töôùng haûo cuûa Nhö Lai. Ñöùc Nhö Lai thaáy caùc Tyø-kheo xöù Caâu-chieâm- bi, töï sinh taâm nhaøm chaùn, nhö voi chaùn baày. Cho neân noùi: Rieâng laønh khoâng lo, nhö voi giöõa ñoàng.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.